

Toetsbeleid IVKO

2023 - 2024

Datum	27 sept 2023
Toetscoördinator	Milton Rudge
Aangepast door	Kees Lazonder
Status	Definitief

1 Afbakening

Dit document beschrijft het beleid op het IVKO met betrekking tot het toetsen van leerlingen. In het examenreglement wordt ook beleid beschreven met betrekking tot het toetsen bij examens. Waar dit toetsbeleid niet overeenstemt met het vigerende examenreglement, daar geldt het examenreglement voor alle schoolexamenonderdelen. In alle andere gevallen geldt het toetsbeleid.

2 Inhoudsopgave

1	Afbakening.....	- 1 -
3	Visie IVKO in relatie tot toetsen	- 2 -
4	Begrippen.....	- 2 -
5	Rechten en plichten.....	- 3 -
6	Benodigdheden.....	- 4 -
7	Verlengde toetstijd en verklanking.....	- 4 -
8	Klachten en onregelmatigheden	- 4 -
8.1	Absentie bij een toets:.....	- 5 -
8.2	Te laat bij een toets:.....	- 5 -
9	Inhalen en herkansen	- 5 -
10	Eisen aan toetsen	- 6 -
10.1	Inhoudelijke kwaliteitseisen.....	- 6 -
10.1.1	Validiteit	- 6 -
10.1.2	Betrouwbaarheid.....	- 6 -
10.1.3	Correctie, beoordeling en normering.....	- 6 -
10.1.4	Weging.....	- 7 -
10.1.5	Borging.....	- 7 -
10.2	Eisen aan de vorm van de toets	- 7 -
10.3	Eisen aan planning en organisatie.....	- 7 -
11	Bijlage 1: Taxonomie van Bloom.....	- 9 -
12	Bijlage 2: voorblad PTA-toetsen mavo/havo (vergroting)	- 10 -

3 Visie IVKO in relatie tot toetsen

Het IVKO is een Montessorischool. De brede ontwikkeling van de leerling, de groei naar zelfstandigheid en een in jaren toenemende mate van eigen verantwoordelijkheid van de leerling voor het leerproces, zijn het uitgangspunt.

De visie van de school is herkenbaar in de manier van lesgeven, de manier waarop we met onze leerlingen omgaan, maar ook in de manier van toetsen en beoordelen.

Toetsen is geen doel op zich, maar heeft verschillende functies:

- *Diagnosticeren*: de ontwikkeling van de leerling in kaart te brengen
De docent krijgt door het afnemen van een toets zicht op de mate waarin de leerling zich de leerstof goed eigen heeft gemaakt en of de manier van aanbieden van de leerstof effectief is geweest.
- *Feedback voor de leerling*: de leerling ontvangt na het maken van een toets feedback. Door nabespreken van de toets krijgt de leerling de kans te 'leren van de fout'.
- *Determinatie*: door de toetsing kan een docent bepalen of een leerling op het gewenste niveau zit. Het cijfer van de beoordeling dient een voorspellende waarde te hebben.
- *Reflectie voor de leerkracht*: voor de leerkracht is het een middel om te kunnen beoordelen welke onderdelen van de leerstof effectief behandeld zijn en welke niet.

4 Begrippen

Het begrip toets is de verzamelnaam van alle soorten toetsen en testen die we kennen op het IVKO. Hieronder worden alle toetsvormen besproken.

Aan nagenoeg alle toetsen wordt een wegingsfactor toegekend. De wegingsfactoren die we in de A, B en C groepen kennen zijn 1, 2 en 3.

De kunstvakken die aan de A- en B-klassen gegeven beoordelen de resultaten en ontwikkeling van de leerlingen op de criteria Product, Proces en Opdracht met de beoordeling "onvoldoende", "voldoende" en "goed". De wegingsfactoren van deze criteria zijn respectievelijk 1x, 2x en 1x.

In het PTA zijn de wegingsfactoren voor het examenprogramma vastgelegd.

Toetsvormen	Kenmerken	Wegingsfactor
Aftekening	Vaststellen of leerlingen (delen van) leerdoelen hebben behaald	NVT
Diagnostische toets	onderzoek naar eventuele lacunes in kennis of vaardigheden doel van de diagnostische toets is het vaststellen van het leerprogramma	NVT
Determinerende toets	voorspellend karakter bepaling van niveau OBIT (Onthouden, Begrijpen, Integreren en Toepassen) RTTI (Reproductie, Toepassen in bekende en onbekende situatie, Inzicht) Bloom (zie bijlage 1)	3
Mondelinge overhoring	beperkte hoeveelheid stof	1
Schriftelijke overhoring	kleine schriftelijke toets (bijv. een onderdeel van OBIT, RTTI of Bloom) beperkte hoeveelheid stof	1

Proefwerk	grotere hoeveelheid stof (met maximaal 50% reproductie; meerdere onderdelen van OBIT, RTTI of Bloom) duur afhankelijk van jaarlaag	2 of 3
Werkstuk of persoonlijke opdracht (PO)	criteria vooraf bekend door gebruik te maken van een rubric	2 of 3
Verslag	n.a.v. activiteit, bezoek, practicum, opdracht	1 of 2
Praktische opdracht	bijv. practicum of computeropdracht	1 of 2
Presentatie	gekoppeld aan gemaakt werk, een PO of een portfolio	1 of 2
Portfolio		2
Reflectieopdracht	kunnen reflecteren op eigen en/of elkaars werk	1
Beeldboek		1

5 Rechten en plichten

- In de A en de B worden toetsen gepland door de vakdocent. Binnen de teams wordt gezorgd voor de spreiding van de toetsen.
- C-klassen en hoger hebben aan het eind van een periode een toetsweek, of, als er school-examens worden afgenomen een SE-week.
- De hoeveelheid leerstof wordt groter en de moeilijkheidsgraad hoger naarmate een leerling in een hoger leerjaar komt.
- Een toets wordt minstens één week van tevoren opgegeven en mondeling aan de klas meegedeeld. De toets staat ook in de studiewijzer, en in het PTA als het om een examenonderdeel gaat, en wordt in Magister gezet.
- Indien de docent afwezig is, wordt deze vervangen door een collega. Indien dat niet mogelijk is, wordt de toets in de volgende les afgenomen.
- Leerlingen hebben er recht op om aan het begin van een periode te weten wat de invloed van een toets is op het rapport en wat de manier van de toetsing is.
- Indien werkstukken en opdrachten aan beoordeling onderhevig zijn en invloed hebben op het rapport, dient vooraf duidelijk te zijn waaraan het werkstuk of de opdracht moet voldoen, wanneer het gereed moet zijn.
- Indien een leerling werk, waar een deadline aan verbonden is, te laat inlevert, gaat er per te laat ingeleverde dag 0,5 punt van het eindresultaat af, tenzij het om een examenonderdeel gaat. In het geval dat het werk een examenonderdeel is gaat geldt het examenreglement en het Protocol PO's.
- Leerlingen hebben recht op inzage in een gemaakte toets, bespreking van het beoordeelde werk en op inzicht in de normering. De toets-opgaven worden niet mee naar huis gegeven. In overleg kan dat eventueel wel gebeuren voor gebruik in een bijles. Het gemaakte werk kan wel meegegeven worden (bij een SE toets is dat een kopie).
- Het aantal toegestane toetsen per schooldag is twee.
- Het maximum aantal toetsen per week voor de A, B en C is zes.
- Een uitzondering op bovenstaande geldt in SE- en toets-weeken. Het maximum per dag blijft twee, maar het maximum per week is dan tien.

- De docent kijkt het gemaakte werk zo spoedig mogelijk na. SE's zijn uiterlijk een dag voor de deadline voor het invoeren van de cijfers nagekeken. Andere toetsen (m.u.v. werkstukken, verslagen en PO's) zijn binnen maximaal 5 werkdagen nagekeken. Werkstukken, verslagen en PO's dienen binnen 10 werkdagen te zijn nagekeken.
- Cijfers / beoordelingen worden genoteerd in Magister.

6 Benodigheden

- De leerling zorgt dat hij / zij het materiaal dat nodig is om de toets te maken bij zich heeft (pen, potlood, geodriehoek, grafische rekenmachine, woordenboek, binas e.d.).
- Tijdens een toets mogen geen spullen van een andere leerling geleend worden.
- Indien een atlas voor een toets nodig is, zorgt de docent voor voldoende exemplaren.
- Toetsopgaven maakt de leerling met een zwarte of blauwe pen.
- Tekeningen / schetsen worden met potlood gemaakt.
- Tijdens het maken van de toetsen is het niet toegestaan audio apparaten te gebruiken

7 Verlengde toetstijd en verklanking

- Leerlingen met een dyslexieverklaring hebben recht op een verlenging van de toets tijd bij schriftelijke toetsen van 25%, met een maximum van 30 minuten.
- Leerlingen met een andere indicatie hebben dat recht niet automatisch. Zij moeten dit recht aanvragen bij de schoolleiding, die in samenspraak met de zorgcoördinator beslist of de verlenging gegeven wordt.
- Indien de school een dyslexieverklaring van de leerling heeft ontvangen, heeft de leerling tijdens SE's en CE's recht op auditieve ondersteuning (verklanking) via ClaroRead op een IVKO examenlaptop.
 - Voor het inzetten van Claroread bij SE's mag de dyslexieverklaring maximaal twee weken voor het SE worden aangeleverd bij de administratie van het IVKO (aanleveren bij voorkeur aan het begin van het schooljaar). Dit in verband met het klaarzetten van het SE.
 - Voor het inzetten van Claroread bij CE's moet de dyslexieverklaring aan het begin van het schooljaar bij de administratie van het IVKO worden ingeleverd. Dit in verband met het aanvragen van de PDF examens.
 - Er kan alleen gebruikgemaakt worden van verklanking door ClaroRead als door de leerling bij de dyslectiecoördinator een instructie in het gebruik is gevolgd.
 - Omwille van de organisatie en vanwege de beperkte beschikbaarheid van laptops kan de examensecretaris voorafgaand aan de schoolexamens inventariseren welke leerlingen een laptop willen gebruiken. Leerlingen die dit niet aangeven kunnen dan niet gebruikmaken van een laptop tijdens dit examen.

8 Klachten en onregelmatigheden

- Als de leerling het niet eens is met de beoordeling van een toets, kan deze eerst in gesprek gaan met de docent. Als de toelichting van de docent niet bevredigend is, kan de leerling be-

middeling vragen van de mentor. Mocht het dan niet bevredigend zijn opgelost kan de leerling een klacht indienen overeenkomstig de procedure omschreven in de artikel 23 van het MSA leerlingenstatuut. Voor schoolexamens geldt de procedure zoals beschreven in het examenreglement.

- Als een leerling met een naar het oordeel van de schoolleiding om aanvaardbare reden een toets heeft gemist, kan hij de toets inhalen. Wanneer de leerling en de docent het niet eens kunnen worden over het tijdstip van het inhalen, beslist de schoolleiding.
- In geval onregelmatigheden bij schoolexamenonderdelen geldt het examenreglement zoals beschreven in het PTA. Indien er bij toetsvormen die geen onderdeel van het schoolexamen uitmaken een onregelmatigheid wordt geconstateerd door de docent, dan kan de docent een passende maatregel, die betrekking heeft op de prestatie, treffen.
- Voorbeelden van onregelmatigheden zijn (niet-limitatief):
 - Afkijken of de gelegenheid bieden tot afkijken.
 - Een telefoon of ander smart device, waarmee je al dan niet via bluetooth of op andere manieren gegevens kan uitwisselen, bij je dragen tijdens een toets.
 - Het schrijven in woordenboeken die men tijdens een toets bij zich heeft.
 - Het bij zich hebben van spiekbriefjes tijdens een toets.
 - Het niet volgens de regels inleveren van examenwerk.
 - Ongeoorloofde absentie bij een toets geldt ook als een onregelmatigheid.
 - Ook het niet tijdig inleveren of afronden van een praktische opdracht of een handlingsdeel kan beschouwd worden als een onregelmatigheid.

8.1 Absentie bij een toets:

- Indien een leerling absent was bij een toets zijn er twee vormen van absentie te onderscheiden:
 - Bij *absentie zonder geldige reden* (de leerling is niet vooraf of met ongeldige reden absent gemeld door ouders) is er sprake van een onregelmatigheid en krijgt de leerling het cijfer 1,0.
 - De docent controleert op basis van de aanwezigheidsregistratie in Magister of de afwezigheid geldig of ongeldig is.
 - Indien de leerling tijdig en met geldige reden door ouder is afgemeld, maakt de leerling een afspraak met de betreffende docent en haalt de toets voor het einde van de periode in.
 - De procedure in geval van inhalen van een SE staat beschreven in het examenreglement.

8.2 Te laat bij een toets:

- In geval een leerling te laat komt, haalt deze een ‘te laatbriefje’ en maakt alsnog de toets. De leerling mag maximaal 20 minuten te laat komen. De leerling krijgt geen extra tijd.

9 Inhalen en herkansen

- In de A, B en C-klassen mag een leerling alleen toetsen herkansen als aan alle aftekeningen van de betreffende toets is voldaan voordat de herkansing wordt toegekend.

- In de A, B en C-klassen worden de toetsen uit een periode ingehaald, dan wel herkanst uiterlijk vóór het eind van de volgende periode.
- Inhalen gebeurt in overleg met de docent. In Magister wordt ‘inh’ genoteerd bij de toetsen die ingehaald moeten worden.
- Voor de A, B en C-klassen zijn er maximaal twee herkansingen per periode mogelijk voor verschillende vakken, dus maximaal 1 herkansing per vak per periode. Alleen toetsen uit de perioden 1, 2 en 3 zijn herkansbaar.
- Voor C-mavoklassen zijn de niet-PTA-toetsen uit periode 1, 2 en 3 herkansbaar volgens bovenstaande regeling. De niet-PTA-toetsen uit periode 4 zijn niet herkansbaar, omdat de C-mavoleerlingen in periode 4 PTA-toetsen mogen herkansen. (Deze herkansingsregeling voor schoolexamens is vastgelegd in het PTA.)
- Het herkansen van toetsen vindt plaats in week 4 en/of week 5 van de periode op een van tevoren vastgesteld tijdstip.
- Een voldoende mag ook herkanst worden.
- Bij een herkansing telt het hoogst gescoorde cijfer.
- Leerlingen geven zich op voor herkansingen via een herkansingsformulier in Magister.

10 Eisen aan toetsen

10.1 Inhoudelijke kwaliteitseisen

10.1.1 Validiteit

- De opdrachten moeten representatief zijn voor de behandelde stof.
- De toets dekt de betreffende eindtermen voldoende en is daarmee representatief voor de te toetsen stof.
- De toets bevat vragen op het vereiste beheersingsniveau.
- De toets bevat opgaven en vragen die zich (afhankelijk van het niveau) op evenwichtige wijze richten op het toetsen van kennis, inzicht, vaardigheden en analyse (zie OBIT, RTTI of Bloom).

10.1.2 Betrouwbaarheid

- De toets heeft een heldere instructie, een vraag bevat alle relevante informatie die nodig is voor de beantwoording.
- De toets bevat geen strikvragen.

10.1.3 Correctie, beoordeling en normering

- Correctie en beoordeling vinden plaats met behulp van een correctie- of beoordelingsmodel dat geschikt is voor collegiale beoordeling.
- Het beoordelingsmodel is voorafgaand aan het afnemen van de toets opgesteld en door de vaksectie vastgesteld.
- Toetsen worden, indien mogelijk, nagekeken met behulp van collegiale beoordeling.
- Na een toets analyseert de vakdocent (in overleg met de sectie) de resultaten. N.a.v. deze analyse wordt bepaald welke onderdelen herhaald moeten worden en waar in het vervolg in het lesprogramma meer aandacht aan moet worden besteed.

- Bij praktische toetsvormen kan bij de beoordeling rekening worden gehouden met een evenwichtige verdeling tussen procesbeoordeling en resultaatbeoordeling.
- Werkstukken (beeldboeken, boekverslagen, e.d.) en presentaties worden beoordeeld middels een rubric om de objectiviteit van de beoordeling te waarborgen.

10.1.4 Weging

- De weging van de toetsen wordt door de sectie voor het gehele jaar vooraf vastgesteld en in Magister vastgelegd. Deze zijn inzichtelijk voor leerlingen en ouders.

10.1.5 Borging

- De sectie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de toetsen en de borging ervan.
- Leerlingen zijn ervaringsdeskundigen. Zij worden betrokken bij de analyse van de kwaliteit van de toetsen.

10.2 Eisen aan de vorm van de toets

- M.b.t. de volgorde is rekening gehouden met de moeilijkheidsgraad van de vragen.
- Vragen kunnen onafhankelijk van elkaar gemaakt worden en overlappen niet.
- Het taalgebruik is helder en concreet. Het is duidelijk wat er van leerlingen verwacht wordt.
- Taalgebruik bij inleiding en opdrachten / vragen is helder, bondig en ter zake.
- De normering van toets onderdelen zijn gespecificeerd voor iedere vraag. Ook de normering en de weging van de gehele toets zijn duidelijk.
- Leerlingen weten bij de beantwoording wat er van hen verwacht wordt.
 - De layout is helder.
 - Lettertype Arial 12.
 - De toets wordt aangeboden op A4 formaat.
 - De volgende aspecten worden vermeld: datum, naam (leerling), vak, jaarlaag, onderwerp, hoofdstuk, weging, duur plus tijd verlenging.
 - PTA-toetsen (SE's) bevatten een voorblad met deze informatie (zie bijlage 2).
 - Er is een opeenvolgende nummering.
 - Er zijn duidelijke / leesbare bronnen.
 - Vragen en bronnen moeten gelijktijdig gelezen kunnen worden (of op dezelfde pagina, of als los bronnenblad).
 - Bij elke vraag / opgave / deelopgave staat het maximaal te behalen puntenaantal vermeld.
 - Deelvragen worden met een kleine letter aangegeven (in Arial 12).
 - Bij meerkeuzevragen worden de antwoordmogelijkheden met hoofdletters aangegeven (A, B, C, etc).
 - Na de laatste opdracht staat het woord "Einde" vermeld.

10.3 Eisen aan planning en organisatie

- Toetsen zijn opgenomen in de studiewijzers of de PTA's en inzichtelijk voor leerlingen.
- Bij toetsen wordt gezorgd voor rustige afnameomstandigheden.

- Wanneer een leerling klaar is met de toets, gaat hij / zij stil zelfstandig werken. Bij SE's mag een leerling het lokaal verlaten tot 15 minuten voor einde van het toetsmoment.
- In de A, B en C-klassen worden per periode twee beoordelingen per vak gegeven.
- Elk vak mag maximaal 15% van de ingeroosterde lestijd besteden aan toetsen.

11 Differentiatie in de C-klassen na de vakkenpakketkeuze

Nadat een leerling in C definitief het vakkenpakket heeft gekozen, kan deze ervoor kiezen om in periode 4 een *alternatief programma* te volgen voor die vakken die buiten het gekozen examenprogramma vallen.

De leerling volgt in periode 4 dan een programma en maakt toetsen waarmee de eindtermen van de basisvorming voor het betreffende vak worden afgesloten. Dit programma vervangt de PTA-onderdelen van periode 4 (SE's en PO's) en de reguliere toetsen.

De leerling mag het alternatieve programma alleen volgen, indien ouders/verzorger hiermee instemmen en dit – met vermelding van het vak / de vakken – aan het begin van periode 4 schriftelijk bevestigen.

NB: zodra een leerling kiest voor het alternatief programma, wordt het gekozen examenprogramma onherroepelijk. Een leerling kan dan alleen switchen en het vak als nog in het examenprogramma opnemen, door alle toetsen – inclusief de SE's – uit het reguliere programma in te halen. Alleen de cijfers uit het reguliere programma tellen dan mee voor de overgang.

12 Bijlage 1: Taxonomie van Bloom

Van oudsher worden in onderwijskringen de termen *kennis, toepassing en inzicht* gebruikt, deze zijn ontleend aan de taxonomie van Bloom:

Voor het mavo zijn eigenlijk de drie onderste competenties van belang. Ook mag op dat niveau enigszins analyse worden verwacht. In het havo mag een analyse niveau verwacht worden. En enigszins evalueren.

Voor iedere toets zou vastgelegd moeten zijn welk type competentie in welke mate getoetst wordt en wat de inhoudelijke gebieden zijn waarop de toetsing wordt uitgevoerd.

Daarvoor kan een toetsmatrijs gebruikt worden. Dat is een tabel waarin aangegeven wordt hoe de opgaven, behorende bij bepaalde doelstellingen, worden verdeeld over tenminste twee dimensies: inhoud en competentie. De toetsmatrijs is een blauwdruk, een uitgewerkt plan, dat een systematische constructie van een toets wil garanderen. Dit zal eerder bruikbare en betekenisvolle scores opleveren dan een toets waarvan de vragen op niet systematische wijze bij elkaar zijn gehaald.

In de onderbouw zal een toetsanalyse naar inhoud en competentie van waarde zijn voor de determinatie na het tweede jaar. Het verdient aanbeveling voor alle toetsen voor elk vak een toetsmatrijs te ontwerpen.

13 Bijlage 2: voorblad PTA-toetsen mavo/havo (vergroting)

Toets specificaties (In te vullen door docent)

Vak		Docent	
Jaarlaag		Periode	
Onderwerp		Datum	
Hoofdstuk(ken)		Aantal te behalen punten	
Paragrafen		Weging (1, 2 of 3 of percentage)	
Duur (in minuten)		Verlenging	

Leerling gegevens (in te vullen door de leerling)

Naam			
Klas		Datum	

Algemene aanwijzingen bij de toets

- Schrijf met zwart of blauw
- Schrijf leesbaar
- Sla tussen twee antwoorden een regel over
- Gebruik geen typex
- Maak tekeningen met potlood
- Let op de tijd
- Beantwoord altijd iedere vraag
- Geef niet meer antwoorden dan er worden gevraagd
- Beantwoord meerkeuzevragen met één hoofdletter

Vakspecifieke aanwijzingen bij de toets (aan te vullen door de docent)

- Bv: verwerk de vraag in het antwoord
- Bv: motiveer jouw antwoord
- Bv: schrijf berekeningen op
- Bv: geef bij het antwoord ook de eenheden
- Etc.